

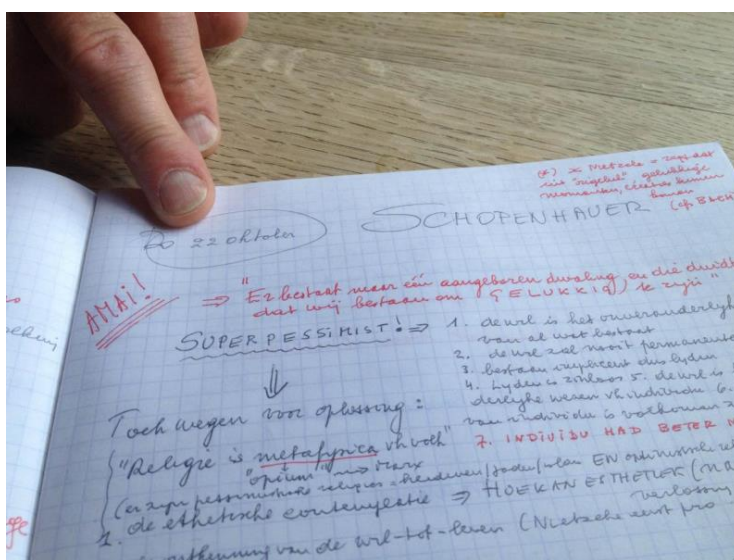

Beste René, u neemt nu al even trouw deel aan onze UPV-activiteiten. Wanneer en hoe bent u eigenlijk bij UPV vzw terechtgekomen?

Toen ik nog directeur was van een middelbare school vond ik het belangrijk om op woensdagnamiddag tijd voor mezelf te nemen en hield ik ervan **mezelf bij te scholen**. Zo kwam ik uit bij de wetenschappelijke vormingen van de universiteit van Gent. Mijn vriend Mark, die ik leerde kennen op mijn reis naar Syrië met Ictam, sprak me over een gelijkaardig academisch aanbod in Brussel, bij UPV vzw. Als fysicus (Leuven), vond ik vooral mijn gading in Brussel.

Wat betekent wetenschap en kennis voor u?

Wetenschap en inzicht staan voor mij gelijk aan 'vreugde', zoals Einstein dat ook eens benoemde. Een **wauw-gevoel!** Wetenschap is voor mij een soort beleving. Ik kan daar werkelijk van genieten. Momenteel ben ik enorm geïntrigeerd door de relatie tussen fysica en filosofie: fysica is inschakelbaar in de filosofie; fysica is het lezen van alle gegevens via wiskundige modellen. Een uitspraak

die me is bijgebleven is de volgende: *"Er zouden op aarde slechts 3 personen rondlopen die de relativiteitstheorie ten volle begrijpen... en men hoopt dat Einstein één van hen is."* Om maar te zeggen hoe iets **ogenschijnlijk evident en tegelijk complex** kan zijn. Newton is dan weer het levende bewijs van hoe een sterveling een wereld op zijn kop kan zetten door te vertrekken vanuit een model en zo tot een nieuwe natuurwet komt: *"wat als dat slappe steeltje van die appel nu eens niet de oorzaak van de val is, maar wel de aantrekking van de aarde op de appel én omgekeerd?"*. Je moet het maar bedenken!

Einstein, die geloofde in de god van Spinoza, zag de mens als een deel van de natuur, vol met wetmatigheden. De vraag naar de **zin van het leven** is voor hem dan ook geen wetenschappelijke vraag. Zoals het voor Schopenhauer ook een aangeboren illusie was om aards geluk na te streven. Kennis en studie maken eigenlijk al sinds mijn kindertijd een belangrijk deel uit van mijn leven, ondanks het feit dat daar thuis het klimaat voor ontbrak. **We hadden zelfs geen woordenboek!** In kleine notitieboekjes schreef ik alles op waarvan ik dacht het zeker niet te mogen vergeten.' In een kamer zonder venster, in een hoekje met een boekje.' Op een klein keukentafeltje moest ik eerst landschappen dan doorboringen van bollen met kegels weten te tekenen.

In de lagere school zag men mij al als een toekomstig meester. Steeds de eerste van de klas! Met mijn 'schoon schrijven' in het vierde leerjaar stuurden ze mij het volgende schooljaar naar de

broederschool in Halle. Slechts zesde bij de examens van Allerheiligen, met traantjes tot gevolg. Gelukkig hielp mijn 'wil om te weten' me bij Kerstmis terug naar de eerste plaats in de klas. Vanaf toen kende mijn **verbetenheid om 'te weten'** geen grenzen! In alles wilde ik meedoen met de besten, behaalde ik alle Davidsfondsprijzen (voordracht, zang, opstel, welsprekendheid)! De directeur van de school overtuigde mijn ouders vervolgens om me iets te laten bijverdienen bij Kodak (Brussel) om zo mijn universitaire studies mogelijk te maken. Met de kandidaturen wiskunde-fysica werd ik uiteindelijk fysicus. Hoewel ik dolgraag les gaf, werd ik vrij snel directeur van een humaniora afdeling.

Tot op heden is het begrijpen van wie ik ben en hoe de rest in elkaar zit, voor mij van wezenlijk belang: **blijvende verwondering** omtrent de natuur en de bereidheid **van mening te kunnen veranderen**. Ik heb de indruk dat dit bij volwassenen veel moeilijker is dan bij kinderen. **Soms denk ik dat ik altijd student en leraar ben gebleven.**

Wat betekent kunst voor u?

Deze vraag brengt mij onherroepelijk bij Kants *esthetische ervaring*. Hij stelt zich de vraag of schoonheid op zich bestaat. Hij legt dit haarfijn uit, onder andere met de term **welbehagen**. Na een eerste waarneming volgt een gevoel, pas daarna de reflectie en ook het oordeel van de ander. Voor iedereen is schoonheid dus iets anders. Mijn eerste esthetische ervaringen waren mijn solozang met koor voor de radio op 13 jaar, solozang met mannenkoor (15 jaar), het zingen van het Wiegelied van Mozart voor de ganse schoolbevolking en het spelen van de hoofdrol in het toneelstuk *Muiterij op de Caine* op zestienjarige leeftijd, mijn opstel over de Wereldtentoonstelling 1958 en... het aanschouwen van de boshyacinten in ons aller *Hallersbos*. **Het bleef aan mijn ribben plakken**. Vele reizen met cultuur en natuur volgden (steden in Europa, Midden-Oosten, Verre Oosten, Australië, Amerikaanse continent ...). Wat hierbij ook in me opkomt, is een uitspraak van Gerard Mortier: dat kunstenaars zich niet alleen met **schoonheid** en kunst zouden moeten inlaten maar ook met **politiek**, maar ook omgekeerd dat politiek zich ook met schoonheid zou moeten bezighouden.

Wat is volgens u de sterkte van UPV vzw?

Ook als ik bij UPV zit, ervaar ik vaak dat genoemde *wauw*-gevoel. Ook de **veelzijdigheid, voor elk wat wils** spreekt me aan. Bovendien vind ik het een goede zaak dat men de lezingen afzonderlijk kan bijwonen. Bij sommige initiatieven dient men zich voor een jaar te engageren en dat is niet altijd in overeenstemming met je agenda of interesse.

Welke voordracht heeft op u de meeste indruk gemaakt?

Ik volgde onlangs een voordracht van prof. em. Herman De Dijn in de lokale UPV-werking van Geraardsbergen over Einstein en Spinoza. Die uiteenzetting heeft mijn beeld over Einstein werkelijk bijgesteld. Alle filosofen zouden Einstein beschouwen als een... filosoof. Zoiets had, als fysicus, een **behoorlijke impact op mij en mijn wereldbeeld**.

Waarop moet UPV vzw volgens u nog meer inzetten?

Ik vind dat er meer aandacht mag gaan naar het **feminisme, identiteit, seksualiteit en communicatie**. Zeker in deze tijden waarin computers en smartphones zo welig tieren. In mijn tijd waren de scholen van jongens en meisjes nog gescheiden en heerste er over heel wat maatschappelijke thema's een taboe, dat heeft mijns inziens toch een impact gehad op de sociale interactie tussen mensen. Ook in het leerkrachtenteam

waarvoor ik instond, werd ik hiermee geconfronteerd. Soms heerste er onenigheid over de gescheiden ouders, de Franse taal, ... In mijn functie als schooldirecteur heb ik echt naar mensen leren luisteren en moest ik tegelijk handelen in functie van het belang van de school: zonder te oordelen en tegelijk rekening houdend met de verwachtingen van bovenaf. Verder zou ik jullie aanraden Herman De Dijn ook eens bij jullie uit te nodigen. Of Etienne Vermeersch, die zou ik ook nog eens aan het woord willen horen.

Ook **muziek en literatuur** zouden nog meer aan bod mogen komen, vind ik. Momenteel ga ik hiervoor naar de **lokale UPV kern in Gent**, bij Geert Boxstael, een zeer boeiend man. Voor deze activiteiten moet ik dan wel een stukje reizen... Ik vind het goed dat jullie aanbod zo rijk is, maar vind het soms wel druk. Zou je met 1 lezing per week al niet ver komen? En een kapstok, die lijkt me ook wel handig! (lacht)

Voor welke onderwerpen staat u altijd paraat en voor welke blijft u liever thuis?

Voor de exacte wetenschappen, de filosofie en de stadsverkenningen spreken mij aan. Maar eigenlijk is er weinig waarin ik niet geïnteresseerd ben. Wel ben ik, gezien mijn scholing, gevoelig aan het taalgebruik en de spreekvaardigheid van de spreker. Meestal is mijn selectie van activiteiten echter een kwestie van tijdsmanagement.

Met welk 3 kernwoorden/-zinnen zou u UPV vzw omschrijven? UPV staat voor mij ten eerste voor *Levenslang Leren*. Daarnaast voor de *Verwondering der dingen* en ten slotte ook voor *contact*, met de spreker en met andere leergierigen.

Volgt/de u ook andere vormen?

Jazeker, ik sprak al over de *Wetenschappelijke Vorming Gent* en soms volg ik ook lezingen in het *HuisvandeMens Brussel*. En zoals ik al zei houd ik ook de programma's van de lokale UPV-kernen in de gaten.

Bedankt en veel succes met het boek waaraan u bezig bent: *Einstein en ...Kant achterna!*